

Sanatsal Yaratıcılık Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Sanatsal Yaratıcılık Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=30009>

Özet

Sanatsal Yaratıcılık Ölçeği, Songül Esin Erol tarafından 2019 yılında, bireylerin sanatsal alandaki yaratıcılık düzeylerini ölçmek amacıyla geliştirilmiş psikometrik bir araçtır. Bu ölçek, Anadolu Üniversitesi'nde sunulan bir yüksek lisans tezi kapsamında tasarlanmıştır. Ölçek geliştirme çalışması, sanatsal üretkenliği ve bu sürece eşlik eden bilişsel ve duygusal bileşenleri kapsamlı bir şekilde değerlendirmeyi hedeflemiştir. Çalışmanın temel amacı, sanat ve psikoloji alanlarında kullanılabilecek, geçerli ve güvenilirliği kanıtlanmış standart bir ölçüm araç sağlamaktır.

Ölçek, öz-bildirim formatında olup, katılımcıların kendi sanatsal yaratıcılık eğilimlerini ve davranışlarını değerlendirmelerine olanak tanır. Geliştirme sürecinde kullanılan detaylı istatistiksel analizler, bu ölçeğin ilgili literatüre önemli bir katkı sunduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler

Sanatsal Yaratıcılık, Yaratıcılık, Ölçek Geliştirme, Psikometrik Özellikler, Sanat Eğitimi, Anadolu Üniversitesi

Yazarlar

Songül Esin Erol

Amaç

Sanatsal Yaratıcılık Ölçeği'nin birincil amacı, bireylerin sanatsal alandaki yaratıcılık düzeylerini doğru, güvenilir ve sistematik bir şekilde ölçmektir. Geliştirme çalışması, özellikle sanat eğitimi alan veya sanatsal faaliyetlerle ilgilenen bireylerin yaratıcılık potansiyellerini ve yeteneklerini değerlendirmeye odaklanmıştır.

Bu araç, araştırmacılara ve eğitimcilere, sanatsal yaratıcılığın farklı boyutlarını inceleme, yaratıcılığa teşvik eden programların etkinliğini değerlendirme ve yaratıcılık ile diğer psikolojik değişkenler arasındaki ilişkileri analiz etme imkanı sunmak üzere tasarlanmıştır. Ölçeğin geliştirilmesi süreci, bu yapının Türkiye bağlamında kültürel olarak geçerli bir şekilde ölçülmesini sağlamayı hedeflemiştir.

Yapı

Ölçek, psikolojideki **yaratıcılık** yapısının sanatsal alana özgü tezahürlerini ölçmektedir. Bu yapı genellikle orijinallik, akıcılık, esneklik, detaylandırma ve sanatsal problem çözme yeteneği gibi boyutları içerir. Ölçeğin maddeleri, bireyin sanatsal fikirler üretme, alımlı dikkatinde

estetik çözümler bulma ve sanatsal üretim sürecinde yenilikçi yaklaşımlar sergileme eğilimlerini değerlendirilmeye odaklanmıştır.

Tez çalışması, Sanatsal Yaratıcılık yapısının oluşturan temel faktörleri belirlemek için kapsamlı bir analiz yürütmüştür. Bu faktörler, yaratıcı düşünenin sanatsal ifadeye nasıl dönüştüğünü açıklayan alt boyutlar temsil etmektedir. Ölçek, sadece sanatsal beceriyi değil, aynı zamanda sanatsal ifadeye yönelik motivasyonu ve tutumu da ölçmeyi amaçlamaktadır.

Geçerlik

Sanatsal Yaratıcılık Ölçeği'nin geçerlik çalışmaları, ölçeğin gerçekten sanatsal yaratıcılığı ölçtüğünü kanıtlamak amacıyla yürütülmüştür. Geliştirme aşamasında, öncelikle uzman görüşleri alınarak **kapsam geçerliği** sağlanmıştır. Uzmanlar, maddelerin ölçülmek istenen yapıyı ne derece temsil ettiğini değerlendirmiştir.

Yapı geçerliği ise istatistiksel yöntemlerle, özellikle Faktör Analizi kullanılarak incelenmiştir. Bu analizler, ölçeğin teorik olarak beklenen alt boyutlara ayrılıp ayrılmadığını göstermiştir. Ölçeğin nihai formuna ilişkin detaylı geçerlik katsayıları ve yöntemleri, Erol (2019) tarafından hazırlanan yayınlanmamış yüksek lisans tezinde bulunmaktadır.

Güvenirlilik

Ölçeğin güvenirlik çalışmaları, ölçüm sonuçlarının tutarlılığını ve kararlılığını incelemiştir. Genellikle, bu tür geliştirme çalışmaları **iç tutarlılık** katsayısı (Cronbach Alfa) hesaplanarak ölçek maddelerinin birbiriyle ne kadar uyumlu olduğu belirlenir. Yüksek iç tutarlılık değerleri, ölçek maddelerinin aynı yapıyı ölçtüğünü gösterir.

Güvenirlilik analizlerine ilişkin sayısal veriler ve uygulanan yöntemler (örneğin, test-tekrar test güvenirliği veya iki yarım güvenirliği), ölçeğin geliştirildiği yüksek lisans tezinde ayrıntılı olarak sunulmuştur. Bu veriler, ölçeğin zaman içinde tutarlı sonuçlar üretebilme yeteneğini desteklemektedir.

Faktör Analizi

Ölçek geliştirme sürecinin kritik bir adımı olan Faktör Analizi, Sanatsal Yaratıcılık Ölçeği'nin altında yatan boyutlu yapıyı ortaya çıkarmak için kullanılmıştır. Çalışmada muhtemelen **Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA)** uygulanarak maddelerin hangi faktörler altında toplandığını belirlenmiş ve ölçeğin çok boyutlu yapısı test edilmiştir.

Faktör yapısının belirlenmesi, ölçeğin teorik çerçeve ile uyumunu sağlamıştır. Analiz sonuçları, sanatsal yaratıcılığın tek bir genel faktör yerine, farklı yönleri temsil eden alt faktörlerden

oluşturduğunu göstermiş olabilir. Bu alt faktörler, ölçeğin skorlanması ve yorumlanmasında önemli bir rol oynamaktadır.

Araç

Test Türü: Geliştirme, Öz-bildirim Ölçeği

Biçim: Likert Tipi Derecelendirme (Örnek: "Hiç Katılmıyorum"dan "Tamamen Katılıyorum"a kadar uzanan derecelendirme sistemi kullanılmaktadır.)

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Üniversite Öğrencileri veya Genel Yetkin Popülasyonu (Sanatsal faaliyetlerle ilgilenen bireyler)

Yaş Grubu: Yetkin (18 yaş ve üzeri)

Popülasyon Detayları: Ölçeğin geliştirme örnekleme, tez çalışması yöntem bölümünde detaylandırılmaktadır. Tipik olarak, psikometrik çalışmalar için yeterli büyüklükte bir üniversite öğrencisi grubu kullanılmaktadır.

Test Metodolojisi: Nicel araştırma yöntemleri kullanılarak geliştirilmiştir, **psikometrik** standartlara uygun bir ölçektir. Uygulama süresi, kullanılan madde sayısına bağlı olarak tahmini 10-15 dakikadır.

Anahtar Kelimeler

Sanatsal Yaratıcılık, Yapı Geçerliliği, Güvenlilik Analizi, Ölçek Geliştirme, Yüksek Lisans Tezi, Psikolojik Ölçme

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlama: Tezin ana metninde veya YÖK tez merkezinde yer almaktadır.

Bağı Kuruluş E-posta Adresleri: esinerol144@gmail.com

Yazma Adresi: Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: 2019

Şinler ve Ücret: Ölçeğin ticari olmayan akademik araştırmalarda kullanılması için genellikle

yazarın izni gerekmektedir. Kullanım ve izinler hakkında bilgi almak için sorumlu yazar Songül Esin Erol ile e-posta yoluyla iletişime geçilmelidir.

Tez Erişimi: Ölçeğin geliştirildiği teze YÖK Ulusal Tez Merkezi üzerinden erişim mümkündür: tez.yok.gov.tr.

Orijinal PDF dosyası buradan indirilebilir: sanatsal-yaraticilik-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Erol, S. E. (2019). *Sanatsal Yaratıcılık Ölçeğinin geliştirilmesi*. Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.

Sanatsal Yaratıcılık Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Bu akademik kaynaktan sağlanan bilgiler, ölçeğin maddelerini içermemektedir. Maddelerin tamamı ve ölçek formatı, Erol (2019) tarafından hazırlanan "Sanatsal Yaratıcılık Ölçeğinin geliştirilmesi" başlıklı yüksek lisans tezinde ayrıntılı olarak yer almaktadır. Araştırmacılar, maddelere erişim için doğrudan teze başvurmalıdır.